

Міністерство освіти і науки України
Національна металургійна академія України
Кафедра перекладу та іноземних мов

Затверджую:
Перший проректор
професор В.П. Іващенко
«10» __04.____2018 р.

Програма навчальної дисципліни

Перекладацький аналіз технічних текстів (нім.)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 035 Філологія
Спеціалізація: 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша - англійська
Освітньо-професійна програма: Переклад з англійської мови
Освітній рівень: Перший бакалаврський

Опис дисципліни навчального курсу

Загальна характеристика навчальної дисципліни	Спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Тип навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 6 Кількість модулів: 6 Загальна кількість годин на вивчення дисципліни: 180 з них: практичних: 88 самостійна робота студента: 92 Кількість аудиторних годин на тиждень: 5/6 Кількість годин самостійної роботи студента на тиждень: 6,25	Шифр та назва спеціальності спеціальність 035.041 «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська)» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»	Назва циклу навчального плану Дисципліна за вибором Денна форма навчання Нормативна Курс: IV Семестр: VII, чверть XIII, XIV Вид контролю: екзамен

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті	
		13	14
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	180	90	90
Аудиторні заняття, з них:	88	40	48
Лекції	0	0	0
Лабораторні роботи	0	0	0
Практичні заняття	88	40	48
Семінарські заняття	0	0	0
Самостійна робота, у тому числі при:	92	50	42
підготовці до аудиторних занять	44	20	24
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	12	3	9
виконанні курсових проектів (робіт)	0	0	0
виконанні індивідуальних завдань	12	12	0
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	24	15	9
Заходи семестрового контролю			підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

Характеристика дисципліни

Мета вивчення дисципліни: дисципліна «Перекладацький аналіз технічних текстів (нім)», викладається студентам на 4 курсі і базується безпосередньо на знаннях та навичках отриманих при вивченні дисциплін на попередніх курсах, а саме: «Вступ до перекладознавства», «Практичний курс другої іноземної мови і перекладу (нім)», «Теорія і практика перекладу з другої іноземної мови (німецька мова)», «Практика перекладу», «Основи редагування перекладів». Метою курсу є формування знань, умінь і навичок роботи з текстом в рамках формування навичок перекладу. Практичні завдання курсу полягають у формуванні знань, умінь і навичок, що відносяться до таких видів діяльності студентів, як:

- попередня лінгвістичний і стилістичний аналіз тексту;
- смисловий аналіз тексту,
- порівняльний аналіз оригіналу і перекладу (перекладацький аналіз тексту);
- робота зі словниками і довідниками;
- анотування і реферування тексту;

- редагування перекладу та інші.

У результаті вивчення дисципліни фахівець повинен **знати**:

- класифікації перекладу й різні перекладацькі стратегії;
- загальні моделі перекладу, перекладацькі трансформації й засоби їх застосування;
- поняття про лексичні й граматичні аспекти перекладу;
- різновиди методик перекладацького аналізу;
- критерії оцінки якості письмових перекладів.

Підготовлений фахівець повинен **вміти**:

- застосовувати в професійній діяльності автентичні німецькомовні тексти технічного напрямку;
- здійснювати перекладацький аналіз тексту;
- користуватись різними типами словників, довідниками й паралельними текстами;
- сегментувати текст на одиниці перекладу;
- ідентифікувати терміни в тексті оригіналу й підбирати їм термінологічні еквіваленти;
- забезпечувати адекватне графічне оформлення тексту перекладу;
- реферувати тексти рідною та іноземною мовами; застосовувати усі форми перекладацької практики.

Критерії успішності - отримання позитивної оцінки при виконанні
екзаменаційних робіт.

Засоби діагностики успішності навчання – комплект екзаменаційних
робіт.

Зв'язок з іншими дисциплінами – набуті знання студенти використовують для кращого розуміння дисциплін «Граматичні проблеми перекладу», «Проблеми соціокультурного варіювання мови в аспекті перекладу», «Критика і редагування художнього перекладу», «Редагування технічного перекладу».

Структура дисципліни

Модуль	Тема лекції (заняття) та обсяг, годин	Захід модульного контролю
1	Особливості науково-технічної комунікації та її різновиди	
	<u>Практичні роботи</u>	
	1. Особливості науково-технічної комунікації. Основні типи текстів технічного напрямку та види їх перекладу	4
	2. Основні теоретичні засади теорії перекладу.	4
	3. Лексико-семантичні особливості текстів науково-технічної тематики. Аналіз перекладу термінології в різних терміносистемах.	4
	<u>Самостійна робота</u>	
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>	
	1. Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами тексту металургійної тематики.	6
	<i>Виконання індивідуального завдання</i>	
	1. Лексико-граматичний тест №1, №2	6
Підготовка до аудиторних занять	6	
Усього:		30
2	Перекладацький аналіз з точки зору комунікативної лінгвістики	
	<u>Практичні роботи</u>	
	1. Комунікативна лінгвістика і переклад.	4
	2. Роль еквівалентності та адекватності у визначенні якості перекладу.	4
	3. Інваріант перекладу. Значення і сенс перекладацького аналізу тексту.	4
	<u>Самостійна робота</u>	
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>	
	1. Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами науково-технічних текстів.	6
	<i>Виконання індивідуального завдання</i>	
	1. Лексико-граматичний тест	6

Індивідуаль-
не завдання

Індивідуаль-
не
завдання

	№3, №4		
	Підготовка до аудиторних занять	6	
	Усього:	30	
	Визначення якості перекладу та виявлення перекладацьких помилок		
3	<u>Практичні роботи</u>		Контрольна робота (тестування)
	1. Критерії оцінки якості письмових перекладів в навчальному процесі	4	
	2. Класифікація перекладацьких помилок	4	
	3. Зрадливі друзі перекладача.	4	
	4. Ставлення лексичної безеквівалентності. Природа лексичної безеквівалентності.	4	
	Лексика, що провокує перекладацькі помилки.		
	<u>Самостійна робота</u>		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами технічних текстів .	3	
	Підготовка до аудиторних занять	8	
Підготовка до модульного контролю	3		
	Усього:	30	
	Лінгвістичний аналіз тексту як основа перекладацького аналізу.		
4	<u>Практичні роботи</u>		Екзамен
	1. Текст як об'єкт перекладу.	4	
	2. Лінгвістичний аналіз тексту як основа перекладацького аналізу.	4	
	3. Аналіз перекладу термінології в різних терміносистемах.	4	
	4. Поняття одиниці перекладу. Передача реалій при перекладі. Переклад фразеологічних одиниць. Передача власних імен у перекладі.	4	
	<u>Самостійна робота</u>		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами тексту технічної тематики.	3	
	Підготовка до аудиторних занять	8	
	Підготовка та складання екзамену	3	
	Усього:	30	
5	Поняття стратегії перекладу		
	<u>Практичні роботи</u>		Екзамен

	<p>1.Значення функціональної стилістики для перекладознавства. 4</p> <p>2. Алгоритм перекладацького аналізу тексту. 4</p> <p>3. Поняття стратегії перекладу і доперекладацький аналіз. 4</p> <p>4. Перекладацький аналіз тексту у світлі дискурс-аналізу 4</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами науково-технічного тексту. 3</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 8</p> <p>Підготовка та складання екзамену 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	
6	<p>Основні методики перекладацького аналізу</p> <p><u>Практичні роботи</u></p> <p>1. Доперекладацький аналіз тексту як частина перекладацького коментаря. Адекватна стилістичних та прагматичних особливостей оригіналу тексту на українську мову. 4</p> <p>2. Інформаційна методика перекладацького аналізу. 4</p> <p>3. Перекладацький аналіз текстів різних типів. 4</p> <p>4. Електронний переклад. Редагування машинного перекладу текстів науково-технічної тематики. Основні перекладацькі правки тексту. 4</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами різногалузевих технічних текстів. 3</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 8</p> <p>Підготовка та складання екзамену 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	Екзамен

Зміст дисципліни

Практичні заняття

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	Особливості науково-технічної комунікації. Основні типи текстів	4

	технічного напрямку та види їх перекладу.	
	Основні типи текстів технічного профілю та види їх перекладу (повний письмовий переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, послідовний і синхронний переклад).	
2	Основні теоретичні засади теорії перекладу.	4
3	Лексико-семантичні особливості текстів науково-технічної тематики. Аналіз перекладу термінології в різних терміносистемах.	4
	Лексико-семантичні особливості текстів металургійної тематики. Аналіз перекладу термінології в різних терміносистемах.	
4	Комунікативна лінгвістика і переклад.	4
5	Роль еквівалентності та адекватності у визначенні якості перекладу.	4
	Аналітичне читання та сегментування тексту. Словникові та контекстуальні значення. Вибір відповідників.	
6	Інваріант перекладу. Значення і сенс перекладацького аналізу тексту.	4
	Термінологічна синонімія та антонімія. Значення лексичної сполучуваності при виборі слова. Аналіз частотності та доцільності використання описових предикатів для опису виробничих процесів в металургії та особливості їх перекладу.	
7	Критерії оцінки якості письмових перекладів в навчальному процесі.	4
	Проблема переводимості и адекватності тексту.	
8	Класифікація перекладацьких помилок.	4
	Жанрово-стилістичні особливості перекладу. Нормативно-мовні та узуальні помилки при перекладі .	
9	Зрадливі друзі перекладача.	4
	Пастки внутрішньої форми. Забуті значення багатозначних слів. Лексичні іносказання.	
10	Ставлення лексичної безеквівалентності. Природа лексичної безеквівалентності. Лексика, що провокує перекладацькі помилки.	4
	Семантичні помилки у перекладі. Функціонально-стилістичні і нормативно-стилістичні помилки у перекладі.	
11	Текст як об'єкт перекладу. Функціонально-стильові особливості різногалузевих технічних текстів. Сучасні різновиди технічних текстів та види їх перекладу	4
	Сучасні різновиди технічних текстів та види їх перекладу (повний письмовий переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, послідовний і синхронний переклад).	
12	Лінгвістичний аналіз тексту як основа перекладацького аналізу.	4
	Знайомство з різними видами словників та довідкових матеріалів і формування навичок роботи з ними під час перекладу текстів науково-технічної тематики.	

13	Аналіз перекладу термінології в різних терміносистемах. Лексико-семантичні особливості текстів економічної тематики. Аналіз перекладу термінології в різних терміносистемах.	4
14	Поняття одиниці перекладу. Передача реалій при перекладі. Синоніми і антоніми при перекладі. Переклад фразеологічних одиниць. Передача власних імен у перекладі.	4
15	Значення функціональної стилістики для перекладознавства. Передача денотативного змісту шляхом його перерозподілу. Передача сигніфікативная конотацій.	4
16	Алгоритм перекладацького аналізу тексту. Визначення стилістичних характеристик тексту. Аналіз тропів та фігур мовлення (стилістичних прийомів та експресивних засобів мови), ужитих у тексті (метафори, ідіоми, епітети, прийоми метонімії, іронії, гіперболи тощо). Аналіз спеціальних літературних та розмовних елементів словникового запасу, ужитих у тексті.	4
17	Поняття стратегії перекладу і доперекладацький аналіз. Доперекладацький, перекладацький та післяперекладацький етапи аналізу тексту	4
18	Перекладацький аналіз тексту у світлі дискурс- аналізу Значення поняття “перекладацький метод”.	4
19	Доперекладацький аналіз тексту як частина перекладацького коментаря Адекватна передача стилістичних та прагматичних особливостей оригіналу тексту на українську мову. Основні нормативні вимоги до перекладу текстів у сфері промисловості.	4
20	Інформаційна методика перекладацького аналізу. Універсальна інформаційна модель системи спеціального перекладу, яка послужила фундаментом побудови алгоритмів порівняльно-перекладацького і доперекладацького аналізу спеціальних текстів.	4
21	Перекладацький аналіз текстів різних типів. Типові різновиди технічних текстів.	4
22	Аналіз систем електронного перекладу. Електронний переклад. Редагування машинного перекладу текстів з економіки та менеджменту. Основні перекладацькі правки тексту.	4

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях

№№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами тексту металургійної тематики. Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською	6

	мовами тексту [10, с. 5-16].	
2	Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами тексту металургійної тематики. Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами тексту [10, с. 16-31].	6
3	Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами тексту металургійної тематики. Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами тексту [10, с. 31-42].	3
4	Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами тексту тематики машинобудування. Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами тексту [7, с. 158-178].	3
5	Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами тексту тематики машинобудування. Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами тексту [7, с. 178-197].	3
6	Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами тексту будівельної промисловості. Переклад, перекладацький аналіз та анотування німецькою та українською мовами тексту [7, с. 197-210].	3

Індивідуальні завдання

№№ з/п	Назва завдання та його зміст	Тривалість (годин)
1	Лексико-граматичний тест №1, №2	6
2	Лексико-граматичний тест №3, №4	6

Рекомендована література

Основна література

1. Асоціація перекладачів України. Письмовий переклад: стандарти професії. [Електронний ресурс]. Режим доступу:
http://www.uta.org.ua/translation_standards
2. Д'яков А. С. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. - К. : Вид. дім "KM Academia", 2000. - 216 с.

3. Каштанова Е.С., Освенская Л.Г. Пособие по немецкому языку для металлургических вузов. - М., Изд-во: Высшая школа, 1977. - 160с.
4. Кияк Т.Г. Перекладознавство (німецько-український напрям) : підручник / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 543 с.
5. Kleines Polytechnisches Wörterbuch- Russisch-Deutsch. – Berlin., Fachverlag GmbH Langenscheidt, 1996. – 383 S.
6. Левицкая Е.В. Лексическая тетрадь: Пособие для чтения и перевода немецкой научной и технической литературы. – М.: Наука, 1975. – 293 с.
7. Михайлов Л.Г., Вебер Г., Вебер Ф. Deutsche Wirtschaftssprache, Management, Marketing, Wirtschaftslehre (Немецкий язык (бизнес, маркетинг, коммерция). – М.: Изд-во УРАО, 1998. - 304 с.
8. Немецко-русский металлургический словарь: В 2-х т./ Б.С. Гуляницкий, А.П. Леонтьев, И.А. Леонтьев и др. – М.: РУССО, 1996. – 558 с.
9. Прутчикова В.В. Практика перекладу технічних текстів німецької мови. Металургійне виробництво. Ч. 1: Навч. Посібник. – Дніпропетровськ: НМетАУ, - 2012. – 52 с.
10. Прутчикова В.В. Практика перекладу технічних текстів німецької мови. Металургійне виробництво. Ч. 2 : Навч. Посібник. – Дніпропетровськ: НМетАУ, - 2012. – 47 с.
11. Стрелковий Г. М., Латышев Л. К. Научно-технический перевод. - М.: Просвещение, 1980. – 176 с.
12. Kalverkämper H. Translation zwischen Text und Welt – Translationswissenschaft als historische Disziplin zwischen Moderne und Zukunft : Arbeiten zur Theorie und Praxis des Übersetzens und Dolmetschens / Hartwig Kalverkämper, Larisa Schippel (Hrsg.). – Berlin : Frank & Timme, 2009. – Band 20. – 696 S.
13. Kautz U. Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens / Ulrich Kautz. – 2. Aufl.. – München : Iudicium, 2002. – 643 S.
14. Koller W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft / Werner Koller. – 7., aktualisierte Auflage. – Wiebelsheim : Quelle und Meyer, 2004. – 343 S.
15. Krings H.P. Wieviel Wissenschaft brauchen Technische Redakteure? Zum Verhältnis von Wissenschaft und Praxis in der Technischen Dokumentation // Wissenschaftliche Grundlagen der Technischen Kommunikation / Hans P. Krings (Hrsg.). Tübingen: Gunter Narr Verlag, 1996. Bd. 32. pp. 5–128.

16. Kußmaul P. Verstehen und Übersetzen : Ein Lehr- und Arbeitsbuch / Paul Kußmaul. – 2., aktualisierte Auflage. – Tübingen : Narr Francke Attempto Verlag GmbH + Co. KG, 2010. – 217 S.

Додаткова література

1. Achilles U. Marktplatz. Deutsche Sprache in der Wirtschaft: Begleitbuch zur Hörfunkserie der Deutschen Welle / Achilles U., Klaus D., Pleines W. – Köln : Labonte, Büro für Verlagsmarketing, 2001. – 295 S.
2. Брандес М.П., Провоторов В.И. Предпереводческий анализ текста (для институтов и факультетов иностранных языков): Учеб пособие. - 3-е изд., стереотип. - М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. – 224с.
3. Крушельницкая К.Г., Попов М.Н. Советы переводчикам: Справочное пособие по немецкому языку. – М.: Высш. шк., 1992.
4. Марчук Ю. Н. Основы терминографии. – М., ЦИИ МГУ, 1992.
5. Огуй О.Д. Актуальні проблеми німецько-українського перекладу. – Чернівці: Рута, 2004. – 256 с.
6. Семенов А. Л. Контекстологический словарь основных терминов маркетинга. М.: ВЦП, 1994.
7. Терминологические особенности перевода научно-технических текстов с немецкого языка на русский: Метод. пособие/ ВЦП. – М., 1985.

Укладач:

к. філол. н., доц.

І.В. Острцова

Завідувач кафедри перекладу та іноземних мов:

В.В. Прутчикова

Програму затверджено на засіданні НМК за спеціальністю 035 - Філологія
Протокол № 4 від 05.04. 2018 року

Голова НМК:

В.В. Прутчикова

Узгоджено:

Начальник навчального відділу:

В.Б. Пульпінський